

سازمان جهانی گمرک ، ساختار و کنوانسیونهای آن

مرکز جهانی تخصص های گمرکی

گمرک نهادی حیاتی برای "حاکمیت خوب" ۱ تأمین رفاه و کامیابی شهروندان و حفاظت از منافع جامعه محسوب می شود.

سازمان جهانی گمرک از طریق ایجاد و توسعه محیط گمرکی درستکار، شفاف و قابل پیش بینی به حمایت و حفاظت از اجتماع و ثروت اقتصاد ملی کمک می نماید. این امر به تجارت قانونی بین المللی رونق داده و این امکان را به وجود می آورد که در قبال کارهای غیرقانونی اقدامات مؤثری صورت گیرد.

مأموریت سازمان جهانی گمرک

سازمان جهانی گمرک، یک سازمان مستقل بین المللی است که مأموریت آن بهبود کارایی و اثر بخشی گمرکات است . این سازمان در سال ۱۹۵۲ تحت عنوان شورای همکاری گمرکی تأسیس گردید و با دارا بودن ۱۵۹ دولت عضو ، تنها سازمان جهانی ذیصلاح در امور گمرکی می باشد.

سازمان جهانی گمرک در راستای اجرای مأموریت خود:

ابزارهای بین المللی را برای بکارگیری هماهنگ و یکسان رویه ها و سیستم های کارا و ساده شده گمرکی حاکم بر نقل و انتقال کالاها، مسافران و وسایل نقلیه در طول مرزهای گمرکی ایجاد، حفظ، حمایت و گسترش می دهد.

تلاش‌های اعضا برای همگامی و پیروی از مقرراتشان را از طریق کوشش در جهت به حداکثر رساندن سطح اثر بخشی همکاری اعضا با یکدیگر و با سازمان‌های بین‌المللی باهدف مبارزه با تخلفات گمرکی و سایر تخلفات معاملاتی، تقویت می‌نماید.

از طریق گسترش ارتباطات و همکاری‌های میان‌اعضاء و با سایر سازمان‌های بین‌المللی، ترویج درستکاری، توسعه منابع انسانی، شفاف‌سازی، بهبود مدیریت و روش‌های کاری گمرکات و بهره‌گیری از بهترین شیوه‌ها، به اعضا در تلاش‌هایشان برای مواجهه با چالش‌های جدید محیط تجاری و تطابق با شرایط در حال تغییر، کمک می‌نماید.

مختصری در مورد تاریخچه

تاریخ سازمان جهانی گمرک از سال ۱۹۴۷ هنگامی که در سیزدهمین اجلاس دولتهای اروپائی، کمیته همکاری‌های اقتصادی اروپا با تشکیل يك "گروه مطالعاتی" موافقت نمود، شروع گردید. این گروه امکان تأسیس يك یا چند اتحادیه گمرکی اروپایی را براساس اصول "موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت ۱" (گات) مورد بررسی قرار داد. در سال ۱۹۴۸، گروه مطالعاتی مزبور دو کمیته تشکیل داد: ۱- کمیته اقتصادی ۲- کمیته گمرکی. کمیته اقتصادی "سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه ۲" گردید و کمیته گمرکی تبدیل به **شورای همکاری‌های گمرکی ۲** شد.

در سال ۱۹۵۲ کنوانسیون تأسیس شورای همکاری گمرکی رسماً به اجرا گذاشته شد. "شورا" هیأت اجرایی شورای همکاری گمرکی بوده و جلسه افتتاحیه شورا در ۲۶ ژانویه ۱۹۵۳ در بروکسل برگزار گردید. هیأت‌های نمایندگی هفده کشور اروپایی در اولین اجلاس شورای همکاری های گمرکی، شرکت کردند.

پس از چند سال شمار اعضا افزایش یافت و در سال ۱۹۹۴ شورا نام "سازمان جهانی گمرک" را به عنوان سازمان کاری این شورا، انتخاب کرد تا به طور واضح نشان دهد که واقعاً به يك نهاد بين المللي جهاني تبديل شده است . در حال حاضر گمرکات ۱۵۶ کشور، عضو آن است که در سرتاسر دنيا در حال فعاليت بوده و درمراحل مختلف توسعه اقتصادي قراردادارند. امروزه ،اعضاي سازمان جهاني گمرک مسئوليت پردازش بيش از ۹۵ درصد از تجارت بين المللي را بر عهده دارند.

تشکيلات سازمان جهاني گمرک

سازمان جهاني گمرک ، اجلاسي است که در آن هیأتهاي نمايندگي اعضا جمع آمده و مي توانند موضوعات مختلف گمرکي در يك سطح برابر حل و فصل نمايند. هر عضو يك نماينده و يك رأي دارد. سازمان براي اعضاي خود مجموعه اي از کنوانسيونها و ساير ابزارهاي بين المللي را ارائه مي کند . اعضاي سازمان جهاني گمرک همچنين مي توانند از مزايای کمکهاي فني و خدمات آموزشي که توسط دبیرخانه سازمان يا با مشارکت آن تدارک و ارائه مي شود، بهره مند شوند.

سازمان جهاني گمرک توسط شورا وکمیسیون خط مشي گذاري (۲۴ عضو) و بامشاوره مالي از جانب کمیته مالي (۱۷ عضو) اداره مي شود. سازمان جهاني گمرک به وسيله کمیته ها و دبیرخانه به کار خود ادامه مي دهد و کارهايي را که شورا به طور سالانه به عنوان طرح راهبردي سازمان جهاني گمرک ۱ تصويب مي کند، به انجام مي رساند.

کمیته هاي اصلي سازمان جهاني گمرک عبارتند از :

- کمیته فني دائمي شامل کمیته فرعي مدیریت اطلاعات

- کمیته اجرايي

- کمیته سیستم هماهنگ HS شامل کمیته فرعی بازرگاری در سیستم هماهنگ و کمیته فرعی علمی.

- کمیته تعیین ارزش گمرکی

- کمیته فنی قواعد مبدأ

ساختار دبیرخانه

در حال حاضر آقای کوینو میکوریا) دبیرکل سازمان است و سه مقام انتخابی به وی یاری می رسانند که عبارتند از معاون دبیرکل ، آقای لئونید لزیونکو ۲ (روسی) ؛ مدیر تسهیل سازی و همگامی ، آقای جوکو لمپنین ۴ ؛ مدیر امور تعرفه و تجارت ، آقای هلم کاپلر ۵.

حدود ۶۰ نفر از کارشناسان فنی که یا از طرف سازمان منصوب شده اند و یا وابسته های فنی هیأت های کشورهای عضو هستند و دارای تجربه فنی بسیار بالا می باشند، در پروژه ها و برنامه های گوناگون سازمان جهانی گمرک شرکت دارند. کارمندان محلی معمولاً خدمات دبیرخانه ای را در ترجمه ، تفسیر و خدمات عمومی ارائه می دهند. زبان رسمی انگلیسی و فرانسه است . با این وجود از زبان اسپانیایی نیز در برخی جلسات فنی استفاده می شود.

اقدامات سازمان جهانی گمرک

در طول سال های متمادی ، سازمان جهانی گمرک د رهماهنگ کردن رویه های گمرکی در سطح جهانی پیشرفتهایی داشته است. این تلاشها با موفقیت های قابل توجهی قرین بوده است.

سازمان جهانی گمرک سیستم هماهنگ توصیف و کدگذاری کالا (HS)) را که در سراسر جهان به عنوان مبنای طبقه بندی کالاها و جمع آوری درآمدهای گمرکی مورد استفاده قرار می گیرد، تدوین و ارائه نمود.

در ژوئن ۱۹۹۹، کنوانسیون بین المللی بازرگاری شده در ارتباط با "ساده سازی و هماهنگ سازی رویه های گمرکی" (کنوانسیون کیوتو) توسط شورا به تصویب رسید.

کنوانسیون بازرگاری شده کیوتو، پاسخی است به رشد مبادلات بین المللی، توسعه سریع تکنولوژی اطلاعات و محیط بشدت رقابتي تجارت بین المللی مبتنی بر ارائه خدمات کیفی و رضایت مشتریان، که همگی اینها موجب بروز تضاد و ناکارآمدی رویه ها و شیوه های سنتی گمرکات شده بود.

همچنین سازمان جهانی گمرک، موافقتنامه تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت را ارائه نمود و اخیراً نیز "قواعد هماهنگ مبدأ" را که جهت بررسی سازمان تجارت جهانی در ژنو ارائه گردیده و نهایتاً، مورد استفاده کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی (WTO) قرار خواهد گرفت، تدوین نموده است.

سازمان جهانی گمرک (WCO) و سازمان جهانی تجارت (WTO) و کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد (UNCTAD)، برنامه ها و کوششهای خود را در برطرف کردن موانع باقی مانده بر سر راه تجارت، از طریق ساده سازی و یکسان کردن رویه ها و فرآیندها در سرتاسر جهان هماهنگ می نمایند.

ترکیب قدرت سازمان جهانی گمرک، آنکتاد و سازمان جهانی گمرک کمک قابل توجهی هم به تسهیل تجارت و هم به انجام تجارت خواهد نمود.

این تعهد به مشارکت، در همکاری و نزدیکی سازمان جهانی گمرک (WCO) با اتاق بازرگانی بین المللی (ICC) انعکاس بیشتری می یابد. توافقنامه همکاری بین این دو سازمان، در جستجوی استانداردهای و بهبود بیشتر قابلیت های گمرکات در سطح جهان میباشد.

نوین سازی گمرکات

گرچه تاکنون پیشرفت چشمگیری در مدیریت گمرکات حاصل شده است، اما هنوز برنامه های مؤثر و کارا در تمام گمرکات یا در تمام مناطق جهان، بصورت یکنواخت گسترش نیافته است. در واقع، بسیاری از گمرکات هنوز به دلیل کارایی بسیار پائین آسیب پذیر می باشند و از فساد اداری رنج می برند. سازمان جهانی گمرکات با توجه دقیق به این مسأله، کمکهای فنی گسترده ای را در اختیار اعضا قرار می دهد و برنامه اصلاح و نوسازی گمرکات ۱ را برای کمک به اعضای که در جستجوی خوداتکایی بیشتر از طریق استفاده بهتر از منابع، تقویت تواناییهای مدیریتی و طراحی روبه ها و فرآیندهای کارا و مناسب گمرکی می باشند، تهیه نموده است.

سیستم هماهنگ شده طبقه بندی کالاها (HS)؛

زبان تجارت بین المللی

خلاصه

فهرست (نمانکلاتور) تعرفه "سیستم هماهنگ ۱ (HS) به عنوان مبنای وصول حقوق و عوارض گمرکی و تنظیم آمار تجارت بین المللی تقریباً از طرف کلیه کشورها مورد استفاده قرار میگیرد. با بکارگیری سیستم هماهنگ (HS) این اطمینان حاصل می شود که آمار بدست آمده از گمرکات،

دقیقاً با استاندارد بین المللی مطابقت می کند. در حال حاضر ۱۷۶ کشور و گمرک یا اتحادیه اقتصادی (شامل ۱۰۲ کشور متعهد کنوانسیون (HS) که در حدود ۹۸ درصد از تجارت جهانی را در اختیار دارند، از سیستم هماهنگ استفاده می نمایند. بنابراین، سیستم هماهنگ یکی از مهمترین ابزار تجارت جهانی به شمار می رود.)

اگر چه امروز سیستم هماهنگ، ابزاری جهت حصول اطمینان از وصول صحیح درآمدهای گمرکی است، انگیزه اولیه تدوین آن در طول دهه های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ بکارگیری ابتکار عمل در تسهیل تجارت بوده است.

از آن زمان به بعد سیستم هماهنگ تبدیل به "زبان واقعی تجارت" گردیده است. مطالعات انجام شده بسیاری نشان می دهد که هر دو بخش خصوصی و عمومی در حفظ و نگهداری سیستمهای متفاوت طبقه بندی کالاها در کشورهای گوناگون، متحمل هزینه های سنگینی شده اند. هر چند سیستم هماهنگ به گونه ای طراحی شده که بتواند یک سیستم استاندارد بین المللی بوده و از هزینه های مضاعف جلوگیری کند. اما باید توجه داشت که اینگونه هزینه ها را نمی توان بطور کامل حذف نمود.

سازمان جهانی گمرکی این سیستم را با اهداف چند منظوره ای گسترش داده و در حال حاضر مبنایی در موارد ذیل بکار میرود:

تعرفه های گمرکی

جمع آوری آمار تجارت بین المللی

قواعد مبدأ

جمع آوری مالیات های داخلی

مذاکرات تجاری (مثلاً برنامه های اعطای امتیازات تعرفه ای سازمان تجارت جهانی)

آمار ها و تعرفه هاي حمل و نقل

نظارت بر کالاهای تحت کنترل (همچون اسلحه ، مواد مخدر، سلاحهای شیمیایی ، مواد

آسیب زننده به لایه اوزن، گونه های در حال انقراض اعم از گیاهی و جانوری)

حوزه های تحت کنترل گمرکی و رویه ها شامل ارزیابی خطر ، فن آوری اطلاعات و ایجاد

انطباق

سیستم هماهنگ (HS) از طریق "مجموعه نظرات کارشناسی در مورد طبقه بندی" و یادداشتهای

توضیحی، پشتیبانی میشود. این امر کاربرد یکسان و منطقی قوانین طبقه بندی را تضمین می

نماید. بدین ترتیب، ترخیص بی دردسر واردات و صادرات امکانپذیر میگردد. چرا که این امر در ایجاد

روابط کاری خوب بین گمرک و تجار، عنصر بسیار مهمی است.

کلیه سیستمهای نوین و کامپیوتری شده اظهار ، برپایه سیستم هماهنگ شده طبقه بندی استوار

میباشد. استفاده متداول از سیستم هماهنگ در سیستمهای گمرکی مذکور ، در گسترش تبادل

اطلاعات بین گمرکات ضروری می باشد. این چیزی است که عوامل ذینفع در تجارت آنرا به عنوان

مبنایی برای حذف تشریفات زاید صادرات و واردات از کشوری به کشور دیگر و در مبادلات یکپارچه

بین المللی تلقی می کنند.

تقریباً ۸۰ درصد از ۱۵۶ کشور عضو سازمان جهانی تجارت را می توان به عنوان کشورهای در حال

توسعه یا در حال گذار به اقتصاد بازار طبقه بندی کرد. درآمد ملی تعداد زیادی از این کشورها به

حقوق و عوارض گمرکی وابسته است. کشورهای توسعه یافته نیز هنوز مقدار بسیار زیادی از درآمد

داخلی خود را از حقوق و عوارض گمرکی تحصیل می کنند . در ایالات متحده ، حقوق و عوارض

گمرکی بالغ بر ۱۸ میلیارد دلار در سال است . در حالیکه در جامعه اقتصادی اروپا ۱۷ درصد از کل

درآمد این کشورها، از محل حقوق و عوارض گمرکی تأمین می شود.

نقش سازمان جهانی گمرک

طرح راهبردی سازمان جهانی گمرک ۱ در رابطه با سیستم هماهنگ دارای سه هدف اصل است :

تضمین تفسیر و بکارگیری یکسان سیستم هماهنگ

بهبود و به روز کردن سیستم هماهنگ به گونه ای که منعکس کننده تحولات در فن آوری

الگوهای تجاری باشد.

گسترش استفاده از سیستم هماهنگ توسط گمرکات و سایر آژانسهای دولتی ، سازمان های

بین المللی و بخش خصوصی .

کمیته سیستم هماهنگ

هنز تقریباً همه کشورها در حمایت از تولیدات داخلی خود از تعرفه های حمایتی استفاده می کنند،

که این امر منجر به اختلافات تعرفه ای می شود . هر سال دو بار " کمیته سیستم هماهنگ "

۲ سازمان جهانی گمرک ، به عنوان داور بین المللی حل اختلافات مربوط به طبقه بندی کالاها در

سیستم هماهنگ انجام وظیفه می کند . کمیته سیستم هماهنگ یک هیأت واحد بین المللی

است که در خصوص طبقه بندی تعرفه ای نظرات معتبر و با ارزش ارائه می دهد.

کمیته فرعی بازرگاری سیستم هماهنگ

این کمیته مسئول بازرگاری سیستماتیک نمانکلاتور سیستم هماهنگ به طور مرتب به منظور کمک

به "کمیته سیستم هماهنگ" جهت حصول اطمینان از به روز نگهداشته شدن سیستم هماهنگ

برحسب تحولات ایجاد شده در فن آوری و شیوه های تجاری می باشد.

کمیته فرعی علمی

این کمیته در فنی ترین کارها (بویژه مسائل مربوط به طبقه بندی محصولات شیمیایی) به کمیته سیستم هماهنگ و کمیته فرعی بازرگاری سیستم هماهنگ، کمک نماید.

مسئولیت‌های مدیریت فرعی نمایندگان و مدیریت امور تعرفه و تجارت

مدیریت فرعی نمایندگان دارای معاون، مدیر، کارمند ناظر فنی و ۱۰ کارمند فنی و وابسته فنی بوده و دارای مسئولیت‌های زیر می باشد:

ارائه پشتیبانی دبیرخانه ای به کار کمیته ها، کمیته های فرعی و گروه های کاری (سازماندهی جلسات، تهیه اسناد و مدارک کاری، گزارشها و غیره)

هدایت مأموریت‌های مربوط به کمک‌های فنی (سمینارهای منطقه ای، دوره های آموزشی، هیأت‌های کارشناسی برای توسعه پیشبرد سیستم هماهنگ، هیأت‌های کارشناسی جهت مطالعه طبقه بندی تعرفه، هیأت‌های کارشناسی جهت کمک به تأسیس یا بهبود کارائی آزمایشگاه‌های گمرکی و دوره های آموزشی چند منظوره ای سیستم هماهنگ)

ارائه توصیه فنی در خصوص مسایل خاص طبقه بندی به گمرکات عضو

به روز کردن نشریات سیستم هماهنگ (نظیر یادداشتهای توضیحی سیستم هماهنگ، مجموعه نظرات کارشناسی در مورد طبقه بندی، فهرست الفبایی، پایگاه اطلاعات کالایی سیستم هماهنگ و اخیراً نیز منبع چاپ شده هماهنگ کننده (CD-ROM). (CD-ROM)

روابط با بخش خصوصی

کار گمرکات مستلزم ارائه خدمات به کل جامعه تجاری بین المللی است. اما از آنجایی که مسائل مربوط به طبقه بندی را باید به وسیله گمرکات عضو، در سازمان جهانی گمرک مطرح کرد، مشارکت بخش خصوصی در این زمینه بطور قابل توجهی افزایش یافته است.

از "اتاق بازرگانی بین المللی ICC" بعنوان نماینده بخش خصوصی دعوت بعمل آمده که بعنوان ناظر در کلیه جلسات کمیته سیستم هماهنگ شرکت نماید، و در واقع اتاق بازرگانی بین المللی به طور مرتب در خصوص اطلاعات فنی مربوط به طبقه بندی بسیاری از کالاها، مورد مشاوره قرار می گیرد.

اطلاعات در دسترس

سازمان جهانی گمرک نشریات مورد نیاز بیشماري را نظیر یادداشتهای توضیحی سیستم هماهنگ شده، پایگاه اطلاعات کالایی سیستم هماهنگ در (CD-ROM) و هماهنگ کننده (دوره آموزشی سیستم هماهنگ دسترس در (CD-ROM)، چاپ و منتشر می کند.

همه این نشریات را می توان از بخش "خدمات انتشارات" سازمان جهانی گمرک تهیه کرد. وب سایت سازمان جهانی گمرک نیز دارای اطلاعات اساسی درباره سیستم هماهنگ، از جمله آخرین تصمیم گیریهای کمیته سیستم هماهنگ، می باشد و بزودی یادداشتهای توضیحی سیستم هماهنگ و پایگاه اطلاعات کالایی سیستم هماهنگ را در فرمتهای قابل جستجو آماده خواهد کرد.

کنوانسیون کیوتو ۱: مشارکت گمرکات در توسعه تجارت جهانی

نقش گمرک در تسهیل تجارت جهانی

گمرکات در رشد تجارت جهانی و توسعه بازارهای بین المللی نقش حیاتی دارند. رویه های مؤثر و کارایی گمرکی می توانند بطور مؤثر در اقتصاد رقابتی ملت ها تأثیر گذار باشند. در محیط بشدت رقابت آمیز جهانی، تجارت بین المللی و سرمایه گذاری به مکانهایی که کارآمد، حمایتی و تسهیل کننده هستند، جریان پیدا می کند. در عین حال ، از محل هایی که به نظر تجار و صاحبان سرمایه ، دیوانسالارانه ، پرهزینه و پرخطر هستند، با سرعت تمام میگریزد. فرآیندها و سیستمهای گمرکی نباید بعنوان موانع تجارت جهانی و رشد اقتصادی عمل نمایند و یا چنین تصویری از آنها ایجاد شود. نظامهای تولید و توزیع نوین که به امکانات شگرف شیوه های تجارت الکترونیکی مرتبط هستند، ترخیص سریع و قابل پیش بینی کالا از گمرک را بصورت پیش شرطی مهم برای کامیابی ملی درآورده است .

کنوانسیون کیوتو

کنوانسیون بین المللی ساده و هماهنگ سازی رویه های گمرکی (کنوانسیون کیوتو) در سال ۱۹۷۴ به اجرا درآمد. از آن پس ، رشد حمل و نقل بین المللی ، پیشرفت باورکردنی فن آوری اطلاعات و محیط بشدت رقابتی تجارت بین المللی ، بر پایه تأکید بر خدمات کیفی و رضایت مشتری ، عوامل تأثیر گذاری هستند که موجب ایجاد تضاد و ناکارآمدی در رویه ها و شیوه های سنتی گمرکی شده است. بنابراین سازمان جهانی گمرک، مفاد کنوانسیون کیوتو را مورد بازنگری قرار داده و به روز کرده تا اطمینان حاصل کند که کنوانسیون فوق قادر به برآوردن تقاضاها و الزامات کنونی تجارت جهانی می باشد.

شورای سازمان جهانی گمرک در ژوئن ۱۹۹۹ کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو را به عنوان طرح جامع رویه های جدید و کارای گمرکی در قرن بیست و یکم تصویب و به اجرا گذاشت .

کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو ابزاری است که به توسعه رویه های جهانی گمرک کمک مینماید و با اجرای گسترده آن ، تجارت جهانی کارایی و قابلیت پیش بینی پیدا می کند و این چیزی است که تجارت نوین نیازمند آن می باشد.

اصول محوری

روند بازرنگری ، مفاهیم جدید و مهمی را در بر می گیرد. این مفاهیم شامل به کارگیری فن آوری نوین ، بکارگیری شیوه های جدید در کنترل های گمرکی و تمایل شرکای بخش خصوصی به مشارکت با گمرک در جهت منافع متقابل می باشد.

در میان اصول نوین حاکم بر کنوانسیون کیوتو، تعهدات گمرکات به فراهم کردن اطلاعات شفاف و قابل پیش بینی برای کلیه کسانی که درگیر جنبه های مختلف تجارت بین المللی هستند، بسیار با اهمیت تلقی میشود.

بعلاوه، ادارات گمرک متعهد به استفاده از فنون مدیریت ریسک به منظور همکاری با سایر عوامل مربوطه و دست اندرکاران تجارت و اجرای استانداردهای مناسب بین المللی می باشند.

همچنین کنوانسیون بازرنگری شده دارای قواعد جدید و لازم الاجرای برای کلیه گروه ها یا عواملی است که این کنوانسیون را پذیرفته اند. کمیته مدیریتی برای حصول اطمینان از مرتبط و به روز بودن شرایط و قواعد تشکیل خواهد شد.

شروط اصلی و کلیدی

کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو سبب افزایش تسهیلات تجاری از طریق الزامات قانونی در قالب فصول ، ضوابط و بندهای خاص خواهد شد. این الزامات ، بکارگیری ساده اما کارای رویه ها در جهت به حداکثر رساندن تسهیلات برای کالاها و مسافران را به تفصیل بیان می دارد. ضوابط عمومی کنوانسیون بازرنگری شده، اصول ذیل را که گمرکات پیشرفته باید به اجرا گذارند، توصیه می کند:

رویه های ساده و یکسان (رویه های استاندارد)

توسعه و بهبود و مستمر فن آورهایی مربوط به کنترل های گمرکی

حداکثر استفاده از فن آوری اطلاعات

رویکرد مشارکتی بین گمرک و تجارت

عناصر کلیدی کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو که به وسیله گمرکات پیشرفته باید اجرا شوند، عبارتند از :

حداکثر استفاده از نظام های ماشینی و خودکار شده

فنون مدیریت ریسک ۱ (از جمله ارزیابی ریسک و کنترل های گزینشی) ۲

بهره گیری از آخرین اطلاعات رسیده ۳ جهت اجرای برنامه های گزینشی (انتخاب مسیر

ترخیص - Selectivity)

بکارگیری انتقال الکترونیکی وجوه

مشارکت هماهنگ شده با سایر سازمانها و نهادها

در دسترس همگان قرار دادن قوانین، قواعد، مقررات و الزامات گمرکی

ارائه يك نظام فرجام خواهی یا استیناف در امور گمرکی

روابط رسمی مشاوره ای با بخش تجاری

راهنمایی هایی برای ضمام کنوانسیون بازرنگری شده

کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو، خطوط راهنمای اجرایی را ارائه می کند تا این اطمینان حاصل شود که اصول ساده سازی و نوین سازی شده موجود در کنوانسیون به گونه ای کارا توسط گمرکات بکار گرفته می شوند. راهنمایی های مربوط به ساده سازی از طریق بکارگیری فنون کنترلی کارا و ماشینی کردن امور که معرف بهترین شیوه هاست ، برای هر يك از رویه ها و شیوه های موجود در ضمیمه عمومی و ضمام خاص تهیه شده است.

وضعیت موجود

کنوانسیون بازرنگری شده کیوتو هنگامی قابلیت اجرا خواهد داشت که ۴۰ عضو کنوانسیون کیوتو (۱۹۷۴) "پروتکل اصلاحی" را تصویب یا آن را بپذیرند. ۷ عضو کنونی یعنی الجزایر ، استرالیا ، چین ، لسوتو، مراکش و نیوزیلند، این پروتکل را تصویب کرده اند. ۸ عضو کنونی یعنی کنگو (جمهوری دموکراتیک ، جمهوری چک، لتونی، اسلواکی، سریلانکا، سوئیس ، زامبیا و زیمبابوه پروتکل را بصورت مشروط امضا کرده اند.

از این رولازم است تا گمرکات و دست اندرکاران تجاری با مشارکت هم هر چه زودتر دولتها را به قبول کنوانسیون تشویق کنند.

سیستم "ورود موقت (ATA): ابزاری برای توسعه تجارت جهانی

سیستم ورود موقت

سیستم ورود موقت آ.ت.آ سیستمی است که نقل و انتقال کالا را در مرزهای کشورهای بطور آزادانه امکانپذیر نموده و ورود موقت آنها را در قلمرو گمرکات بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی مجاز می‌دارد. کالاها تحت پوشش سند واحدی تحت عنوان آ.ت.آ ۱ قرار می‌گیرند و با ضمانت یک سیستم بین‌المللی تضمین می‌شوند.

اصطلاح "ATA" از ترکیب دو اصطلاح فرانسوی "Admission Temporaire" و انگلیسی "Temporary Admission" ساخته شده است .

با توجه به نقش مفید این سیستم جامعه تجاری بین‌المللی ، از ساده شدن تشریفات گمرکی بطور قابل ملاحظه‌ای بهره‌مند شده است . از کالاهای ورود موقتی که تحت این سیستم قرار می‌گیرند، هیچگونه حقوق و عوارض گمرکی دریافت نمی‌شود، چون سیستم کارنه آ.ت.آ از نظر بین‌المللی دارای ارزش تضمینی می‌باشند. زیرا مؤسسات ملی که کارنه آ.ت.آ را صادر می‌کنند دارای اعتبار بین‌المللی می‌باشند. این مؤسسات ملی مورد تأیید گمرکات بوده و به یک زنجیره تضمین‌کننده بین‌المللی که تحت مدیریت "دفتر بین‌المللی اتاق بازرگانی" ۲ وابسته می‌باشند. اکنون کارنه آ.ت.آ سندی است که بطور گسترده از طرف دنیای تجارت در فعالیتهای بین‌المللی مربوط به ورود موقت کالا، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ایجاد سیستم آ.ت.آ

سیستم کارنه آ.ت.آ در پاسخ به نیازهای گروه‌های گوناگون تجار-از جمله انتقال کالاهای خود به بازارهای تجاری یا نمایشگاه‌های بین‌المللی، عرضه به خریداران بالقوه به عنوان نمونه، یا صرفاً به

عنوان ابزار حرفه شان-ایجاد و بنا نهاده شده است. اینگونه کالاها باید امکان حمل و نقل سریع و ساده از مرزها را داشته باشند.

در نتیجه، "شورای همکاری گمرکی" یا سازمان جهانی گمرک (کنونی، کنوانسیونهای گمرکی مربوط به کارنه آ.ت.آ را در سال ۱۹۶۱ تصویب و اعمال داشت. بعلاوه، شمار دیگری از کنوانسیونهای بین المللی را نیز برای انواع خاص کالاها به اجرا گذاشت.

نوین سازی سیستم آ.ت.آ (کنوانسیون استانبول)

بین سالهای ۱۹۵۰ الی ۱۹۷۰ در شمار کنوانسیونهای بین المللی، مقوله نامه ها، توافقنامه ها، و دیگر ابزار مربوط به ورود موقت افزایش چشم گیری بوجود آمد، که موجب آشفتگی جامعه تجارت بین المللی و پیچیده شدن کار گمرک گردید. در اوایل دهه ۱۹۹۰ سازمان تجارت جهانی تصمیم گرفت پیش نویس یک کنوانسیون وسیع در سطح جهانی را در ارتباط با ورود موقت کالا تدوین نماید به گونه ای که ۱۳ توافقنامه ورود موقت موجود، در قالب یک متن واحد بین المللی ادغام گردد. کنوانسیون مربوط به ورود موقت در سال ۱۹۹۰ در استانبول تصویب گردید و به "کنوانسیون استانبول" معروف شد. اهداف و اصول این کنوانسیون به قرار ذیل است:

طراحی ابزاری واحدی برای ساده سازی و یکنواخت کردن تشریفات ورود موقت و جایگزینی آن با تمامی توصیه ها و کنوانسیونهای مرتبط با ورود موقت. عبارت دیگر موضوعاتی که تحت پوشش کنوانسیونهای قبلی بود، اکنون تحت پوشش "ضمائم" کنوانسیون استانبول قرار میگیرد.

هر يك از "ضمائم" به هر يك از كالاهاي ورود موقت كه براي هدف خاصي وارد شده است، مجوز مي دهد. مثلاً ضميمه B.1. كالاهاي را پوشش مي دهد كه براي عرضه در بازارها يانمايشگاهها مورد استفاده قرار ميگيرند.

كالاهاي كه بدون پرداخت حقوق گمركي و بصورت ورود موقت وارد شده باشند، نمي توانند به مدت نامعلومي در کشور باقي بمانند مدت تعيين شده براي صادرات مجدد آنها در هر يك از ضمايم، معين شده است .

كالاها بايد باهمان حالت اوليه اعاده شوند. اين كالاها نبايد طي مدت اقامت خود دركشور ورود موقت شده هيچگونه تبديلي نمايند، مگر اينكه در اثر استفاده مستهلك شده باشند. ممنوعيت ها يا محدوديتهاي اقتصادي در واردات قطعي، قابل اعمال بر كالاهاي ورود موقت نيست، چون كالاهاي ورود قطعي عموماً جهت مصرف داخلي ترخيص ميشوند و اعمال محدوديتها يا ممنوعيتها برآنها در جهت حمايت از توليدات ملي بكار مي رود.

مزايای عملي سيستم ورود موقت آ.ت.آ براي جامعه تجاري

سيستم كارنه آ.ت.آ (كنوانسيون آ.ت.آ و كنوانسيون استانبول) داراي مزايایي براي طرفهاي تجاري ، بازرگانان و مسافران و نيز براي گمركات مي باشد.

عوارض و حقوق گمركي متعلقه ، صرفاً با ارائه كارنه تضمين واز طرف ادارات گمرک، پذيرفته مي شود. بنا بر اين ، نيازي نيست وجوه نقدي ياهر گونه تضمين ديگري سپرده شود.

كارنه آ.ت.آ حمل و نقل كالاها را در ترانزيت گمركي، در مسير رفت و يا برگشت از کشور ورود موقت شده و در صورت اقتضاء در داخل آن کشور، تحت پوشش قرار مي دهد.

در طول مدت اعتبار کارنه آ.ت.آ (معمولاً یکسال) کالاها می توانند تحت همان کارنه در قلمرو گمرکی چند کشور عضو و هر موقع که دارنده آن مایل باشد، بطور موقت وارد شوند. پلمپ الصاق شده یا مشخصات کالاهایی که از طرف گمرکی ارائه شده ، می تواند مورد شناسایی ادارات گمرک کشورهای عضو دیگری قرار گیرد که کالا از قلمرو آنها عبور می کند. مزایای عملی این سیستم در افزایش شمار کشورهای عضو نمود پیدا می کند. کنوانسیون ورود موقت در حال حاضر از جانب ۶۲ کشور و کنوانسیون استانبول از جانب ۳۸ کشور به اجرا گذاشته شده است .

تعیین ارزش گمرکی کالاها

توافقنامه تعیین ارزش سازمان تجارت جهانی

این توافقنامه ، سیستم تعیین ارزش گمرک را به وجود می آورد که در وهله نخست ارزش تجاری کالاهای وارداتی را پایه ارزش گمرکی قرار می دهد که در واقع قیمتی است که برای کالای وارداتی در زمانی که برای صادرات به کشور واردکننده فروخته شده است بعلاوه ترتیبات تحقق معامله، پرداخته شده یا قابل پرداخت است. در مواردی که نتوان ارزش گمرکی را بر مبنای ارزش معاملاتی آن تعیین کرد، از یکی از شیوه های ذیل استفاده میگردد:

ارزش معاملاتی کالاهای یکسان ۱

ارزش معاملاتی "کالاهای مشابه" ۲

روش "ارزش استنباطي" ۳

روش "ارزش محاسباتي" ۴

روش "بررسي معكوس" ۵

شيوه هاي تعيين ارزش فوق براساس سلسله مراتب اعمال ميگردند.

مزايای اجرای توافقنامه

هدف این توافقنامه فراهم آوردن سیستم واحد با ویژگیهای عادلانه، یکسان و یکنواخت برای تعیین ارزش کالاهای وارده به گمرکات می باشد. سیستمی که با واقعیتهای تجاری متناسب بوده و اعمال ارزش گمرکی اختیاری یا غیرواقعی را غیرقانونی میداند. این توافقنامه، با تعریف شفاف از ارزش، بیان میدارد که تعیین ارزش گمرکی تا آنجا که امکان دارد، باید مبتنی بر قیمت واقعی کالاها باشد. باتعیین ارزش بیش از ۹۰ درصد تجارت جهانی بر پایه شیوه ارزش معاملاتی و تعدیل قیمتها براساس اطلاعات عینی و کمی، این توافقنامه شفافیت، قابلیت پیش بینی و ثبات تجارت را فراهم می کند و ضمن تسهیل تجارت بین المللی، سازگاری و مطابقت باقوانین و مقررات ملی را نیز تضمین می نماید.

تا اول ژوئن سال ۲۰۰۰، تعداد ۷۸ کشور عضو "سازمان جهانی تجارت" ۱ متقاضی عضویت در این توافقنامه بودند.

نقش سازمان جهانی گمرک

طرح راهبردی سازمان جهانی گمرک ۲ در عرصه اجرای توافقنامه تعیین ارزش

سازمان جهانی تجارت، سه هدف را برای اعضایش تعقیب می کند:

کمک به کشورهای کمتر توسعه یافته و در حال توسعه عضو این سازمان جهت اجرای کامل توافقنامه تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت (WTO) تشویق و ترغیب اعضاء به تعبیر و تفسیر و اجرای این توافقنامه به روش شفاف، قابل پیش بینی و یکسان (یکنواخت) حصول اطمینان از اینکه اعضاء با اصول حاکم بر توافقنامه تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت از طریق بکارگیری شیوه های کاری مناسب، توافق کاری دارند.

کمیته فنی تعیین ارزش گمرکی ۲

توافقنامه تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت، سازمان جهانی گمرک را مسئول اجرا و مدیریت این توافقنامه از طریق کمیته فنی تعیین ارزش گمرکی نموده است. مسئولیت کمیته فنی، که سالانه دو بار تشکیل جلسه می دهد، تضمین یکنواختی در تفسیر و بکارگیری توافقنامه در سطح فنی است. کمیته فنی رابطه کاری نزدیکی با کمیته سازمان جهانی تجارت در امور تعیین ارزش گمرکی- که تمامی جنبه های خط مشی گذاری تجاری توافق نامه را مدیریت می کند- دارد. مسئولیتهای مهم کمیته فنی عبارتند از :

۱- بررسی مشکلات فنی خاص ناشی از عملیات روزانه سیستمهای تعیین ارزش گمرکی کشورهای عضو و ارائه نظرات مشورتی پیرامون راهکارهای مناسب براساس اطلاعات ارائه شده . تصمیم گیریهای این کمیته در قالب "نظرات مشورتی" گزارشات، مطالعات موردی و غیره صادر و در مجموعه نظرات کارشناسی تعیین ارزش گمرکی چاپ می گردد.

تهیه اطلاعات و ارائه مشاوره پیرامون مسائل مربوط به تعیین ارزش کالاهای وارداتی به درخواست گمرکات عضو.

مطالعه قوانین تعیین ارزش ، رویه ها و شیوه های مربوط به توافقنامه تسهیل کمکهای فنی برای گمرکات عضو با هدف گسترش درک و پذیرش بین المللی بیشتر توافقنامه

مسئولیت‌های هیأت مدیره فنی تعیین ارزش و هیأت مدیره امور تجاری و تعرفه

مدیریت فرعی تعیین ارزش متشکل از معاون مدیر و شش کارمند فنی و وابسته های فنی بوده و دارای مسئولیت‌های ذیل می باشد:

ارائه خدمات به کمیته فنی درباره تعیین ارزش گمرکی (تشکیل جلسات ، تهیه اسناد کاری، ارائه گزارشات و غیره)

مدیریت هیأت‌های مربوط به کمک‌های فنی (دوره های آموزشی، کارگاه ها ، سمینارها، هیأت‌های کارشناسی)

ارائه مشاوره های فنی در مسائل خاص مربوط به تعیین ارزش به گمرکات عضو بنا به درخواست آنها

توسعه پروژه های خاص در چارچوب تعهدات توافقنامه سازمان جهانی گمرک

رابطه گمرک با جامعه تجاری

توافقنامه تعیین ارزش گامی مثبت در آزادسازی تجارت بین المللی تلقی می شود. از جمله اهداف آن تقویت همکاری و اعتماد متقابل میان جامعه تجاری و گمرکات است . به همین دلیل، این

توافقنامه حقوق و وظایف متقابلی را برای گمرکات و بازرگانان تنظیم کرده است. همانند همه موارد کنترل‌های گمرکی، باید به موازات اجرای این توافقنامه، تسهیل‌سازی و انطباق (با مقررات) انجام گیرد.

بدون نظام‌های پایدار، منافع تجاری بخوبی تأمین نخواهد شد. چرا که مشارکت و برقراری روابط کارا با طرف‌های ذینفع در تجارت، برای بهینه‌کردن کارایی و اثر بخشی ابزارهای تعیین ارزش سازمان جهانی تجارت، امری ضروری است.

در سطح بین‌المللی، سازمان جهانی گمرک، همکاری نزدیک بلندمدتی را در زمینه تعیین ارزش گمرکی با "اتاق بازرگانی بین‌المللی" حفظ کرده است. اتاق بازرگانی بین‌المللی به عنوان ناظر از سال ۱۹۷۹ در کلیه جلسات "کمیته فنی" شرکت نموده و امکان تشریح جنبه‌های خاص شیوه‌های تجاری را داشته و به ارائه نظرات و راهنمایی‌های خود پیرامون مسائل خاص فنی پرداخته است. این امر منجر به درک بیشتر اعضای جامعه تجاری و تبادل رو در رو و شفاف نظرات هر دو طرف شده است. (ICC)

در ماه می سال ۲۰۰۰، سازمان جهانی گمرک و اتاق بازرگانی بین‌المللی بیانیه مشترکی را جهت گسترش بکارگیری جهانی توافقنامه تعیین ارزش گمرکی سازمان جهانی تجارت، منتشر کردند.

هماهنگ‌سازی قواعد مبدأ ترجیحی

قواعد مبدأ غیر ترجیحی ۱

قواعد مبدأ غیر ترجیحی را می توان به عنوان معیار مهمی در سیاست گذاری تجاری و بازرگانی بکار برد. این قواعد به تنهایی ابزار تجاری را تشکیل نمی دهند، بلکه ممکن است در کنار سایر ابزارهای سیاست گذاری بازرگانی غیرترجیحی، مانند حقوق و عوارض ضد دامپینگ، اقدامات امنیتی، علایم مبدأ و سهمیه های تعرفه ای به کار روند. این قواعد همچنین ممکن است برای تدارکات دولتی و آمارهای تجاری نیز به کار گرفته شوند.

توافق در خصوص قواعد مبدأ

در مذاکرات دور اوروگوئه، کشورهای شرکت کننده متوجه شدند که شفاف سازی قواعد و عملیات مربوط به قواعد مبدأ در جهت رفع موانع جریان تجارت بین المللی به شدت مورد نیاز است.

مقررات حاکم بر اجرای قواعد مبدأ

تحت این توافقنامه اعضاء موظف هستند نسبت به اصول ذیل وفادار باشند:

از قواعد مبدأ به عنوان ابزاری در جهت اهداف سیاستهای تجاری استفاده نکنند. اقدامات محدود کننده، تحریف کننده یا مخرب در تجارت بین المللی اعمال نکنند. نباید در مورد واردات و صادرات یا بین اعضا تبعیض قائل شوند.

قواعد مبدأ را به شیوه ای منسجم، یکسان، غیر متعارضانه و معقول اعمال کنند.

قواعد مبدأ را باید بر پایه معیارهای مفید و سازنده قرار دهند.

قوانین، مقررات، تصمیمات قضایی و احکام اداری مربوط به قواعد مبدأ را منتشر کنند. بنا به درخواست، ارزیابیهای مربوط به مبدأ را ارائه کنند.

اقدام به اعمال تغییرات در قوانین مبدأ جهت عطف به ماسبق نکنند.

امکان درخواست فرجام (تجدید نظر) در اقدامات اداری مربوط به تعیین مبدأ را فراهم کنند.

- با اطلاعات و مسائل محرمانه به گونه محرمانه برخورد کنند.

قواعد هماهنگ مبدأ

مقصود از "قواعد هماهنگ مبدأ" قواعد منسجم و قابل فهم درارتباط با تعیین مبدأ می باشد که انتظار می رود در ارتباط با ابزارهای سیاست گذاری غیر ترجیحی تجاری از طریق مشارکت و همکاری کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی تدوین شود. زمانی که این قواعد تکمیل شوند بصورت جزء لاینفک توافقنامه قواعد مبدأ درخواهد آمد.

همانطور که در توافقنامه قواعد مبدأ تصریح شده است ، قواعد هماهنگ مبدأ باید:

به طور یکسان در خصوص تمام اهداف غیر ترجیحی ذکرشده در بالا، اعمال شوند.

عینی ، قابل فهم و قابل پیش بینی باشند.

نباید به طور مستقیم یا غیر مستقیم به عنوان ابزار کسب اهداف تجاری بکار گرفته

شوند.

به شیوه ای منسجم ، یکسان و غیر مغرضانه و معقول قابل اعمال باشند.

شفاف و قابل فهم بوده و براساس معیارهای دقیق باشند.

نقش و تعامل متقابل سازمان تجارت جهانی و سازمان جهانی گمرک در ارتباط با برنامه کاری

هماهنگ سازی

مؤسسات بین المللی مجری برنامه عبارتند از کمیته قواعد مبدأ سازمان تجارت جهانی ۱ که به

"شورای سازمان تجارت جهانی در امور تجارت کالا" گزارش می دهند و "کمیته فنی قواعد مبدأ" ۲

سازمان جهانی گمرک که تحت نظارت سازمان تجارت جهانی تأسیس شده و مسئولیت امور فنی را برعهده دارد. عضویت در هر دو کمیته منوط به عضویت در سازمان تجارت جهانی است. با این وجود "کمیته فنی قواعد مبدأ" به اعضای سازمان جهانی گمرک که عضو سازمان تجارت جهانی نیستند و نیز به سازمانهای بین المللی نظیر سازمان جهانی گمرک، "سازمان همکاری و توسعه اقتصادی" ۲ کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل ۴، بخش آمار سازمان ملل، دبیرکل کنوانسیون قوانین دریایی سازمان ملل و اتاق بازرگانی بین الملل اجازه می دهد که به عنوان ناظر در جلسات شرکت جویند.

استمرار برنامه کاری هماهنگ سازی توسط سازمان تجارت جهانی و کمیته قواعد مبدأ

انتظار می رود کمیته قواعد مبدأ، وضعیت برنامه کاری هماهنگ سازی را بازنگری و ضرب الاجلی برای تکمیل آن تعیین نماید. طی سلسله بحث هایی، همه اعضای کمیته قواعد مبدأ بر اهمیت استقرار سریع قواعد هماهنگ مبدأ در جهت تسهیل تجارت بین المللی تأکید دارند. همچنین اعضا موافقت کردند که تلاشهای اساسی خود را جهت نهایی سازی مسائل عقب افتاده، هر چه سریعتر ادامه دهند.

مسئولتهای مستمر سازمان تجارت جهانی و کمیته قواعد مبدأ تحت توافقنامه

در فوریه سال ۲۰۰۰، طی هیجدهمین اجلاس، تصمیم گرفته شد که مسئولیتهای دائمی ذیل بر عهده کمیته قواعد مبدأ سازمان تجارت جهانی گذاشته شود:

ارائه عملیات کمکهای فنی و سمینارهای آموزشی در زمینه قواعد هماهنگ مبدأ به اعضا

تهیه کتاب راهنمای کاربردی درباره قواعد هماهنگ مبدأ

تهیه و تدوین "گزارشهای دوره ای" و "بررسی سالانه"

قبول مسئولیت مطالعه جامع مدارك و فرآیند بازبینی به منظور تسهیل نمودن اجرای قواعد

هماهنگ مبدأ در آینده

تجدید نظر در قواعد مبدأ به مناسبت اصلاحات انجام شده در سیستم هماهنگ، پیشرفتهای

فنی ایجاد شده و هر نوع ناهماهنگی که در اجرای قواعد هماهنگ مبدأ بوجود می آید.

کمک به تسهیل سازی تجارت

مقصود از هماهنگ سازی، تعیین مبدأ واحدی برای هر کالای خاص در جهت اهداف سیاست گذاری

غیرترجیحی بازرگانی است. بدین ترتیب هر دو بخش عمومی و خصوصی می توانند انتظار داشته

باشند که با بکارگیری مجموعه واحدی از قواعد مبدأ ، نتایج روشن و قابل پیش بینی حاصل شود.

گرچه مأموران گمرکی و بازرگانان در مراحل اولیه اجرای قواعد هماهنگ مبدأ ممکن است با حجم

زیادی از کار مواجه شوند، اما در بلند مدت ، مزایای هماهنگ سازی قواعد مبدأ به اندازه سیستم

هماهنگ شده نمانکلاتور مورد تحسین قرار خواهد گرفت .

پروژه مدل اطلاعات گمرکی سازمان جهانی گمرک

اصول

پروژه مدل اطلاعات گمرکي سازمان جهاني گمرک ۱ بر مبناي اصول اساسي و بهترين شيوه هاي کاري به شرح ذيل ، خواهد بود:

مدل سازي فرآيند تجارت

روند کار مدل اطلاعات گمرکي شامل تجزيه و تحليل و مدل سازي رويه ها و فرآيندهايي است که در کنوانسيون کيوآو آمده است . بر پايه اين تحليل ، سناريوهاي توصيف تدوين خواهند شد.

استفاده از فن آوري تجارت الكترونيكي و مبادله الكترونيكي اطلاعات

مدل اطلاعات براي رويه ها و فرآيندهاي مختلف گمرکات منطبق بر ويژگيها و الزامات محيط خودکار و ماشيني که از فن آوري تجارت الكترونيكي استفاده مي کنند، خواهد بود. بنابر اين ، مدل اطلاعات مبنا و پايه اي را براي توسعه پيامهاي متداول الكترونيكي (اظهارنامه هاي کالاها و محموله هاي وارداتي و صادراتي) بر پايه استانداردهاي بين المللي نظير UN/EDIFACT يا XML به وجود مي آورد . اين امر مستلزم توسعه ساختارهاي پيامهاي متداول براي اظهارنامه هاي کالاهاي وارداتي و صادراتي يا محموله ها ، متناسب با جريانهاي اطلاعات تجاري مربوطه است .

منع اطلاعات مشترك

الزامات و مقتضيات يکسان و يك شکل اطلاعات ، کلید پروژه مدل اطلاعات گمرکي بوده و در ايجاد تسهيلات تجاري از اهميت بسياري برخوردار است . به همين دليل هماهنگ سازي الزامات اطلاعات براي صادرات و واردات ، ايجاد تعاريف عمومي و استانداردسازي محتواي اطلاعات و اشکال آن ، سنگ بناي اساسي براي مدل اطلاعات گمرکي است .

تفكك الزامات اطلاعات

مدل اطلاعات گمرکات رویه های ساده شده ای را در برمی گیرد که در کنوانسیون بازرگاری شده کیوتو نیز آمده است . این امر به ویژه شامل رویه دو مرحله ای واردات می شود که در آن گمرکات کالاها را براساس حداقل اطلاعات لازم برای اعمال کنترل ترخیص می کنند و سایر وظایف اداری همچون دریافت حقوق و عوارض گمرکی و جمع آوری آمار تجاری را براساس اطلاعات تکمیلی که پس از ترخیص کالاها تسلیم گمرک می شود، انجام می دهند.

تعامل یکپارچه

پروژه مدل اطلاعات گمرکی از مفهوم جریان اطلاعات یکپارچه نیز پیروی خواهد کرد، به نحوی که الزامات واردات و صادرات همگن بوده و اظهارنامه های الکترونیکی مربوطه دارای ساختار مشابهی باشند. این امر به بازرگانان امکان می دهد که به طور اقتصادی به تبادل اطلاعات بپردازند و واردکننده را قادر می سازد از اطلاعات صادراتی به عنوان پایه تشریفات وارداتی استفاده نمایند. مدل اطلاعات گمرکی سازمان جهانی گمرک، گمرکات را قادر می سازد تا بازرگانان را مجاز به ارسال اظهارنامه کامل الکترونیکی کالاها و محموله های - که توسط سازمان جهانی گمرک فراهم شده - نمایند، به شرطی که پیامهای ارسالی حاوی اطلاعات و ارزشهای مورد نیاز گمرکات باشد. گمرکات دریافت کننده این اطلاعات می توانند اطلاعات موردنیازشان را استخراج و اطلاعات اضافی را نادیده بگیرند. این امر به بازرگانان چند ملیتی این امکان را می دهد که هزینه سربرار ناشی از ارتباط با گمرکات را در سطوح پائین نگهدارند.

محیط تك پنجره ای ۱

همچنین پروژه مدل اطلاعات گمرکي سازمان جهاني گمرک به منظور ایجاد محیط تك پنجره ای در نظر دارد سایر الزامات و مقررات دولتها را در پروژه بگنجانند. با انجام این عمل بازرگانان قادر خواهند بود تا به مبادله اطلاعات تنها با يك نهاد رسمي، ترجیحاً گمرک، جهت برآوردن الزامات قانوني مربوط به واردات یا صادرات، بپردازند. انجام این کار مستلزم مشارکت سایر مسئولین و نهادهای بین المللي در امور پروژه مدل اطلاعات گمرکي سازمان جهاني گمرک مي باشد.

ابتکارات گمرکات گروه ۷ (هفت کشور صنعتي)

رؤساي دولتها و حکومتهاي هفت کشور صنعتي در اجلاس لیون ۱ (۱۹۹۶) و دنور ۲ (۱۹۹۷) و وزراي دارائي این کشورها در بیرمنگام ۳ (۱۹۹۸) و سمینار سران در اوکیناوا - کیوشو ۴ (۲۰۰۰) توافق کردند که الزامات اطلاعات گمرکي کشورهای گروه هفت را ساده و يك شکل نموده و شکل و قالبی (فرمتی) را که با هدف تسهیل تجارت بین المللي و کاهش هزینه های دولتها و عملیات تجاري و رشد اقتصادي، در ارسال الکترونيکي گزارشات به کار مي رود را استاندارد نمایند. کشورهای گروه هفت در خصوص زمانبندی برنامه اجرايي تا سال ۲۰۰۵، در مورد یکسان سازی قالبهای الکترونيکي توافق کردند. برخی از این کشورها مصمم شدند که مدل اولیه را در سال ۲۰۰۱ به اجرا گذارند.

مشارکت تجاری

پروژه مدل اطلاعات گمرکي سازمان جهاني تجارت کمک بسیار مهمي برای تسهیلات تجارت جهاني خواهد بود. از این رو، برای موفقیت این پروژه اهمیت دارد که بخشهای گوناگون تجاري دست اندرکار در تجارت بین المللي مشارکتی فراگیر داشته باشند.

راه پیش رو

کارشناسان گمرکات کشورهای گروه هفت در حال بررسی راهکارهای مدیریت بلند مدت خدمات خود هستند و سازمان جهانی گمرک را به مثابه نهادی مناسب میان دولت‌ها تلقی می‌کنند که سبب ارتقاء استاندارد عملیاتی آنها - و برای چارچوب کشورهای گروه هفت - و یافتن اعتبار بین المللی می‌گردد.

توسعه منابع انسانی

خدمات توسعه منابع انسانی ۱ به سازمان جهانی گمرک در انجام مأموریت خود و کسب اهدافش - از طریق هماهنگ کردن کمک‌های فنی ارائه شده توسط هیأت مدیره های گوناگون فرعی - می‌رساند.

خدمات توسعه منابع انسانی، برنامه های آموزشی و کمک‌های فنی کیفی را با هدف بهبود مدیریت منابع انسانی و توسعه ظرفیتهای گمرکات عضو طراحی می‌کند.

مأموریتهای تحت هدایت سازمان جهانی گمرک ابزار با ارزشی برای بهبود مهارتهای کارمندان گمرکات فراهم می‌کند. این امر گمرکات را قادر می‌سازد تا از عهده مشکلات عملیاتی و فنی که به هنگام اجرای استراتژی های جدید در پاسخ به چالشهای محیط بین المللی به وجود می‌آید، برآیند.

مساعدتها عموماً در غالب هیأت‌های تخصصی ، دوره های آموزشی ، کارگاه ها یا حتی سمینارها در سطوح ملی یا منطقه ای سازماندهی میشوند.

طرح مأموریت‌های سالانه براساس نیازهای اعضا و اولویتهایی که شورا تعیین می کند، ترتیب داده می شود .

خدمات توسعه منابع انسانی دوره های تحصیلی را سازمان می دهد که در آن مستخدمین جوان گمرکی تحقیق در یکی از حیطه های مهم گمرکی از جمله فعالیتهای دبیرخانه ای ، حرفه ای و شغلی در گمرکات برای اعضا فراهم کرده است. این کارگاه ها ی آموزشی در جهت نیازهای خاص گمرکات طراحی شده و فنون خاص خود ارزیابی را برای گمرکات فراهم می کند. در پایان کارگاهها ، هر يك از شرکت کننده ها "طرح عملی درستکاری ملی"^۲

را تهیه می کنند. در حال حاضر امور مرتبط با درستکاری سازمان جهانی گمرک بر توسعه مکانیسمی برای درستکاری گمرکات منطقه ای و سیستم نظارتی تمرکز دارد. هدف این اقدامات کمک به گمرکات برای برآوردن مجموعه ای از حداقل معیارهایی که تحت رهنمودهای سازمان جهانی گمرک تعیین شده، می باشد. همچنین همکاری با بخش خصوصی (اتاق بازرگانی بین المللی) و سایر سازمانهای بین المللی همچون سازمان همکاری اقتصاد و توسعه (OECD) و سازمان شفاف سازی بین المللی ، شیوه ای دیگر برای تقویت اقدامات دبیرخانه سازمان در زمینه درستکاری می باشد.

درستکاری

بسیاری از گام‌هایی که می‌توان در اصلاح دولت به منظور کاهش فساد برداشت ، همان گام‌هایی است که برای اصلاح دولت به منظور افزایش کارایی آن برداشته می‌شود. یعنی افزایش کارایی دولت منجر به کاهش فساد می‌گردد. ”آقای ال‌گور، معاون رئیس جمهور ایالات متحده ، در اولین اجلاس جهانی مبارزه با فساد در ۲۴ فوریه سال ۱۹۹۹ ، بیان داشت: گمرکات در تلاش هستند تا علیرغم روند شتابنده جهانی شدن و پیچیدگی در حال افزایش تجارت بین الملل، کارآئی خود را افزایش می‌دهند. درستکاری، پیش شرط مهمی برای کارکرد مناسب گمرکات است. اصلاحات در گمرکات تنها به شرطی مفید واقع می‌شود که همراه با راهبردهای کارا در ارتباط با درستکاری وتعهد به اجرای آن باشد.“

”اعلامیه آروشا“ مورخ ۷ جولای ۱۹۹۳ ، که در هشتاد و یکمین و هشتاد و دومین اجلاس شورا تصویب گردید ، خواست و اراده سازمان جهانی گمرک را جهت تشویق اعضای خود به قبول قوانین حاکم بر درستکاری و اجرای مؤثر آنها نشان داد. دبیرخانه سازمان جهانی گمرک اسناد کاری را برای ارزیابی اثر بخشی گمرکات فراهم می‌آورد و در همین رابطه مرکز مستند سازی درستکاری گمرکات را در سال ۲۰۰۱ تأسیس کرده است .

از سال ۱۹۹۸، تهیه و توزیع مدل نظامنامه اخلاق و رفتار کارکنان گمرکات سازمان جهانی گمرک و تشکیل سمینارهای ملی و منطقه ای گوناگون ، ابزارهایی را برای توسعه درستکاری نمانکلاتور ، تعیین ارزش گمرکی ، همگامی و اجرای قوانین ، رویه های گمرکی یا توسعه منابع انسانی را به عهده بگیرند. این گونه برنامه ها شش هفته به طول می انجامد . دانشجویان چهار هفته اول را در مرکز سازمان جهانی گمرک و سپس دو هفته باقیمانده را در یکی از گمرکات سپری می کنند.

به منظور پاسخگویی به مشکلات ناشی از گسترش و سرعت گرفتن تجارت بین المللی اعضا " برنامه نوسازی و اصلاح گمرکات " در اواسط دهه ۱۹۹۰ تهیه و تدوین کردند. سازمان جهانی گمرک کلیه تقاضاهای اعضا را به دقت مطالعه می کند تا اطمینان یابد که آیا شرایط لازم، پیش از آنکه دبیرخانه و کمک دهندگان، منابع قابل توجهی را جهت اجرای برنامه اختصاص دهند ، برآورده شده است یاخیر. سازمان جهانی گمرک با استفاده از کلیه ابزارها و کنوانسیونهای خود استراتژی های انعطاف پذیری را ارائه می کند . همچنین سازمان جهانی گمرک در جلب توجه اعضا به تهیه و تدارک کمکهای فنی نقش واسطه ایفا می کند و با توجه به نیازهای "برنامه نوسازی و اصلاح گمرکات " ، کمکهای فنی در اختیار آنان می گذارد. اینگونه مشارکتهای مبتنی بر این واقعیت است که نباید دوباره کاری وجود داشته باشد و نیز سازمان جهانی گمرک مسئول کلیه کمکهای فنی است. خدمات توسعه منابع انسانی مجموعه اقداماتی را با هدف بهبود معیارهای درستکاری در گمرکات به اجرا درمی آورد و تبادل اطلاعات و تجربیات بین اعضا را تسهیل و گسترش می دهد . نهایتاً خدمات توسعه منابع انسانی ، مرکز تخصصی دبیرخانه برای تجزیه و تحلیل نیازهای آموزشی ، طراحی و تدوین برنامه های آموزشی و انتخاب طراحی رسانه های آموزشی بر پایه فن آوریهای جدید اطلاعاتی می باشد.

کنوانسیون کیوتوی تجدید نظر شد.

یکی از وظایف اصلی WCO از بدو تاسیس تدوین رویه های گمرکی ساده و هماهنگ به منظور اقتباس در قوانین ملی کشورهای عضو می باشد. لذا سازمان جهانی گمرک در سال ۱۹۷۳ کنوانسیون تحت نام کنوانسیون بین المللی "ساده و هماهنگ کردن رویه های گمرکی" تدوین نمود

که اصطلاحاً کنوانسیون کیوتو نامیده شد و از سال ۱۹۷۴ به اجرا در آمد. در سال ۱۹۹۵ شروع به اصلاح آن نمود که در سال ۱۹۹۹ به تصویب شورا رسیده و از ۳ فوریه ۲۰۰۶ به اجرا در آمد. این کنوانسیون اصطلاحاً "کنوانسیون کیوتو تجدید نظر شده" نامیده می‌شود. چارچوب آن شامل: الف- متن کنوانسیون متضمن ۲۰ ماده، ب - ضمیمه عام، شامل ۱۰ فصل (مسائل کلی مانند تعاریف، استفاده از IT، حقوق و عوارض، ...) و ضمائم خاص از A تا K (شامل تمام رویه‌های گمرکی، مثل ورود کالا به قلمرو گمرکی، واردات، صادرات، ترانزیت، مناطق آزاد، ...) می‌باشد.

استانداردهای سازمان جهانی گمرک برای امنیت و تسهیل تجارت جهانی

ادارات گمرک به طور سنتی، محمولات را وقتی که وارد مرزهای کشورشان می‌شود مورد بازرسی و انجام تشریفات گمرکی قرار می‌دهند. حجم عظیم تجارت بین‌الملل، اضافه شدن مسائل امنیتی، لزوم تسریع در ترخیص برای جلوگیری از هزینه‌های پنهان ناشی از رسوب کالا در مبادی ورود. لزوم اغلب کنترلها به هنگام صدور به جای ورود، باعث گردید که سازمان جهانی گمرک، به عنوان مسئول بین‌المللی گمرکات عضو استانداردهایی را برای کنترل محمولات به هنگام عبور از مرز تدوین و به تایید کشورها و ارگانهای بین‌المللی مسئول برسانید. این استانداردهای کنترلی بر دو پایه الف) "گمرک با گمرک" (۱۱ استاندارد) و ب) "گمرک با بازرگانی" (۶ استاندارد) استوار است که خلاصه آنها به شرح زیر می‌باشد:

"بخش گمرک با گمرک"

استاندارد ۱- مدیریت منسجم زنجیره عرضه

ادارات گمرک باید رویه‌های کنترلی گمرکی یکپارچه به شرحی که در راهنمای گمرکی سازمان جهانی گمرک درخصوص مدیریت یکپارچه زنجیره عرضه درج گردیده را بکار ببرند.

استاندارد ۲- مجوز بازرسی محموله

ادارات گمرک باید اجازه داشته باشند که محمولات را به هنگام حرکت از مبدأ خروج، ترانزیت (از جمله بر روی عرشه) یا به هنگام ترانشیب بازرسی نمایند.

استاندارد ۳- تکنولوژی مدرن در تجهیزات بازرسی

تجهیزات بازرسی نا محسوس (NII) و تجهیزات کشف اشعه ای باید در دسترس بوده و برای انجام بازرسی‌ها با تکیه بر فنون ارزیابی خطر مورد استفاده قرار گیرد. این تجهیزات برای بازرسی کانتینرهای دارای خطر بالا و سایر محمولات برای پرهیز از ایجاد تاخیر در تجارت قانونی مورد نیاز می‌باشند.

استاندارد ۴- سیستم‌های مدیریت خطر

ادارات گمرک باید یک سیستم مدیریت خطر برای شناسایی کانتینرهای بلاقوه دارای خطر بالا و خودکار کردن این سیستم ایجاد نماید. این سیستم باید شامل مکانیسمی برای تایید ارزیابی خطر، هدف‌گیری صحیح و مشخص کردن بهترین اقدامات باشد.

استاندارد ۵- محمولات یا کانتینرهای دارای خطر بالا

محمولات و کانتینرهای دارای خطر بالا، آنهایی هستند که اطلاعات کافی از اینکه این محمولات کم خطر می‌باشند، وجود نداشته و اطلاعات تاکتیکی آنها را دارای خطر بالا نشان می‌دهد، یا آنهایی می‌باشند که براساس متدلوژی ارزیابی ردیابی خطر مبتنی بر عناصر اطلاعاتی مرتبط امنیتی به عنوان محمولات دارای خطر بالا شناخته شده اند.

استاندارد ۶ – اطلاعات الکترونیکی قبلی

ادارات گمرک باید ارائه اطلاعات الکترونیکی قبلی در خصوص کالا و محمولات کانتینری در زمان مناسب به منظور امکان انجام ارزیابی خطر را الزامی کند.

استاندارد ۷- مشخص کردن هدف و ارتباطات

ادارات گمرک باید به منظور مورد هدف و بازرسی مشترک قرار دادن، مجموعه استاندارد شده ضوابط هدف‌گیری و ارتباطات واجد شرط و یا مکانیسم‌های تبادل اطلاعات را مورد استفاده قرار دهد. این عناصر در توسعه آینده یک سیستم شناسایی متقابل کنترل‌ها کمک خواهد نمود.

استاندارد ۸- اقدامات اجرایی

ادارات گمرک باید گزارشات آماری از اقدامات اجرایی از قبیل تعداد محمولات مورد بازرسی قرار گرفته، کشف محمولات دارای خطر بالا، واریسی انجام شده در خصوص محمولات خطرناک، ... تهیه و نگهداری کنند.

استاندارد ۹- اشتراک ارزیابی با سایر مقامات

ادارات گمرک باید با سایر مقامات ذیصلاح برای انجام ارزیابی‌های امنیتی درخصوص جابجایی کالا در زنجیره عرضه بین‌المللی همکاری کند و به رفع فوری مشکلات و شکاف‌های مشخص شده اقدام کند.

استاندارد ۱۰ - درستکاری

ادارات گمرک و سایر مقامات مرتبط باید به برنامه‌های لازم برای جلوگیری از خطاها و لغزش‌های کارکنان خود ترغیب شده و نقض درستکاری را شناسایی و به آن مبارزه کنند.

استاندارد ۱۱- بازرسی امنیتی محمولات عازم خارج

ادارات گمرک باید بازرسیهای امنیتی کانتینرها و محمولات دارای خطر بالا که عازم خارج می‌باشند را به درخواست منطقی کشور وارد کننده انجام دهند.

(ب) "بخش گمرک با بازرگانی"

استاندارد ۱- مشارکت

فعالان اقتصادی مجاز، شاغل در زنجیره عرضه تجارت، یک روند خود ارزیابی مطابق استانداردهای امنیتی از قبل تعیین شده را انجام خواهند داد که بهترین اقدام است برای اطمینان از اینکه سیاستها و رویه‌های داخلی آن، حفاظت کافی در مقابل خطرات متوجه محمولات و کانتینرهای مربوط تا هنگام ترخیص از کنترل‌های گمرکی در مقصد ارائه می‌دهند.

استاندارد ۲- امنیت

فعالان اقتصادی مجاز بهترین اقدامات امنیتی از قبل تعیین شده را با عملیات کاری موجود خود ادغام خواهند نمود.

استاندارد ۳- انگیزه

ادارات گمرک، به همراه نمایندگان جامعه تجارت، روندهای تعیین اعتبار یا رویه‌های به رسمیت شناختن کیفیت کاری را طراحی خواهد نمود که برای بخش تجارت ایجاد انگیزه می‌کند تا به عنوان یک فعال اقتصادی مجاز شناخته شوند. این روندها به آنها اطمینان خواهد داد که می‌توانند از سرمایه گذاری در سیستم‌های امنیتی و نیز اقدامات مناسب بهره ببرند، از جمله مشمول کاهش بازرسی‌های گمرکی شده و پروسه ترخیص کالا متعلق به آنها تسریع خواهد یافت.

استاندارد ۴ - تکنولوژی

کلیه طرفها سلامتی و صحت عملیات مرتبط با ترخیص و نگهداری محموله و کانتینر را از طریق استفاده از تسهیلات تکنولوژی جدید حفظ خواهند نمود.

استاندارد ۵- ارتباطات

ادارات گمرک به طور منظم برنامه‌های مشارکت گمرک - تجارت را به منظور ارتقاء حداقل استانداردها و بهترین اقدامات امنیتی زنجیره تجارت به روز در خواهد آورد.

استاندارد ۶- ارائه تسهیلات

ادارات گمرک به منظور افزایش امنیت و تسهیل زنجیره عرضه تجارت بین‌المللی به هنگام صدور یا ترانزیت از قلمرو گمرکی با فعالان اقتصادی مجاز همکاری خواهند نمود.

منبع:

سایت گمرک جمهوری اسلامی